

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

Eesti Panga majandusprognoos 2024–2026

24. september 2024

Milliseks kujuneb majanduse taastumise teekond?

Kas tööpuuduse tipp on käes?

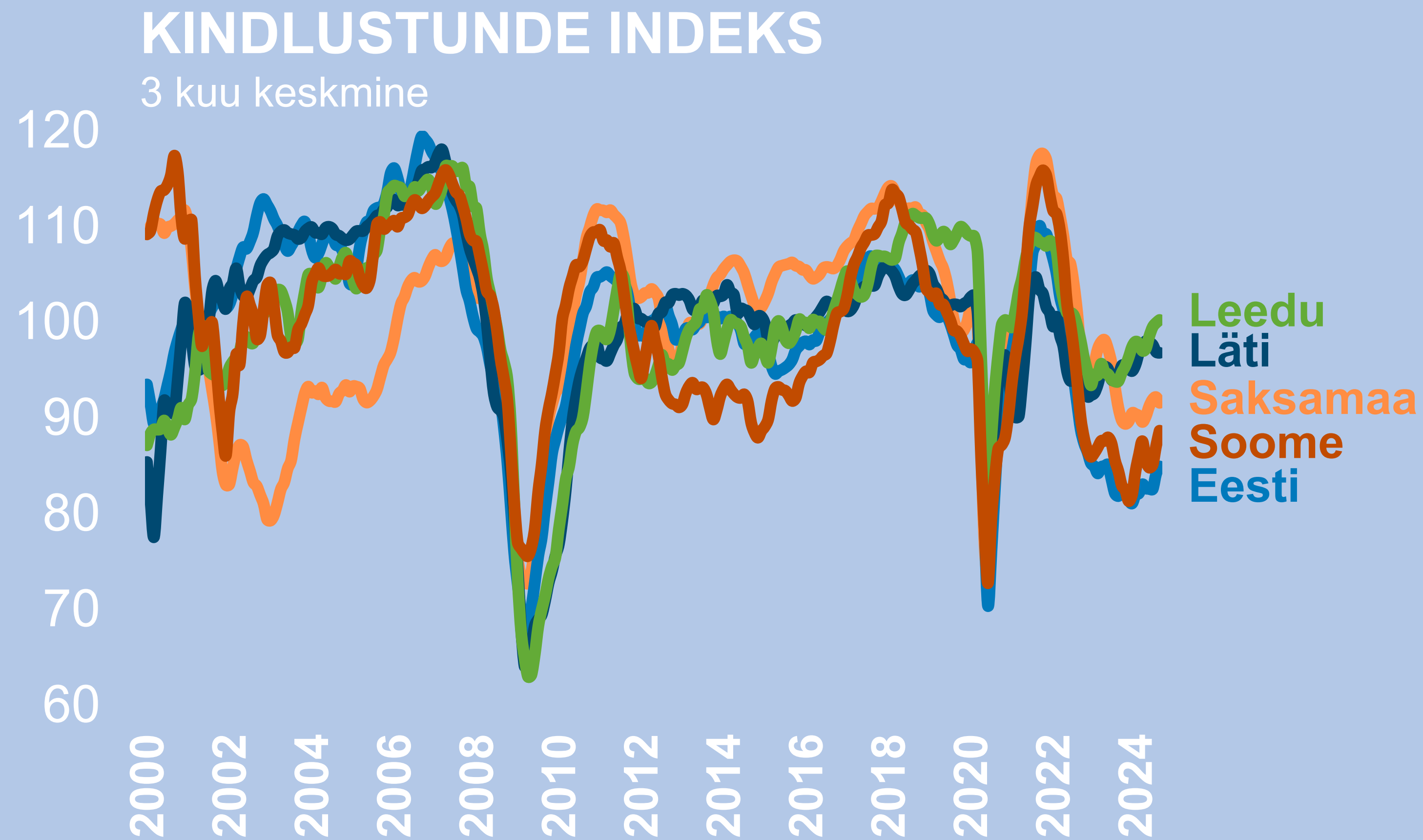
Milline on lähiaastatel palga ja ostujõu kasv?

Milline on plaanitavate maksutõusude mõju hinnakasvule?

Kuidas mõjutavad valitsuse plaanitavad maksu- ja kärpesammud riigieelarve seisu?

Lähiriikide kindlustunne edasise majandusväljavaate suhtes on liikunud normaliseerumise suunas

Allikas: Euroopa Komisjon.

- Välisurgude olukorra paranemine toetab ekspordimahu ja -tulu suurenemist
- Eesti peamistele sihtturgudele prognoositakse aeglast kosumist

Käesolev prognoos põhineb eeldusel, et uuendatud koalitsioonileppes sisalduvad ja täpse rahalise mõõtmega plaanid viiakse ellu

POLE ARVESTATUD

kaitsekulude tõus

suurinvesteeringute Eestisse toomise pakett

kliimakindla majanduse seaduse mõju

muud, sh tõhustamise ja bürokraatia vähendamise plaanid

ARVESTATUD

nn maksuküüru kaotamise edasilükkamine

käibemaksumäära tõus

eraisikute tulude täiendav maksustamine

ettevõtete maksustamine

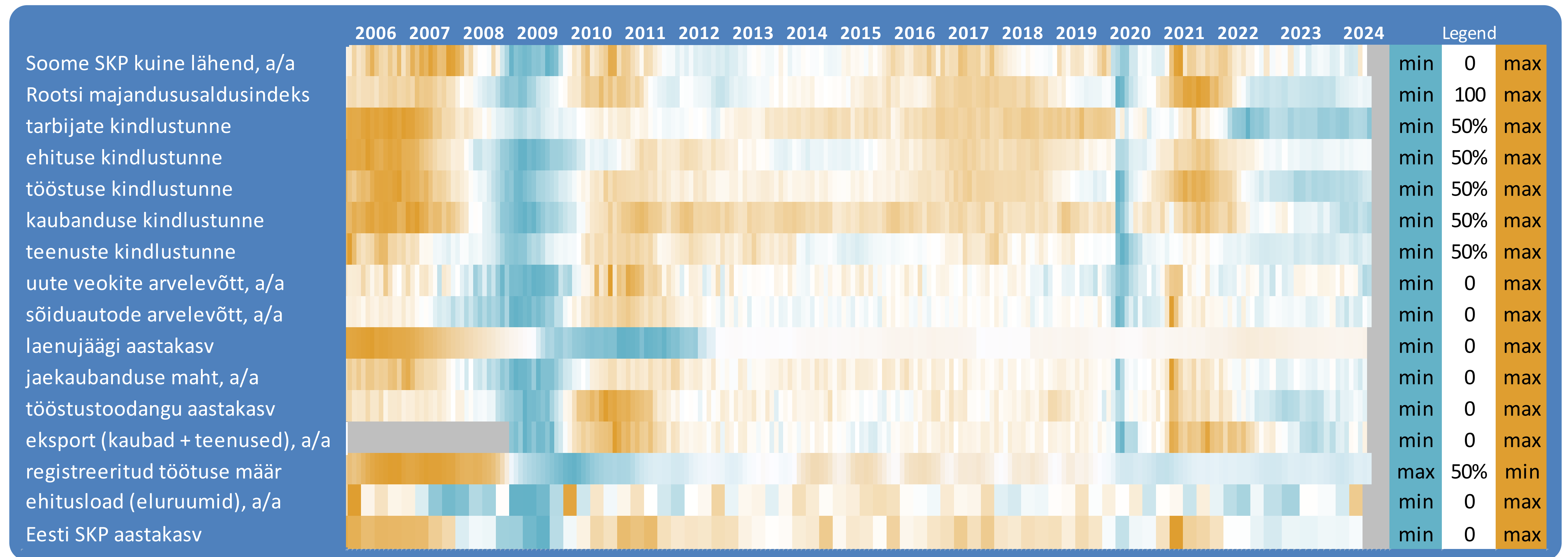
täiendavad aktsiisitõusud

kulukärped

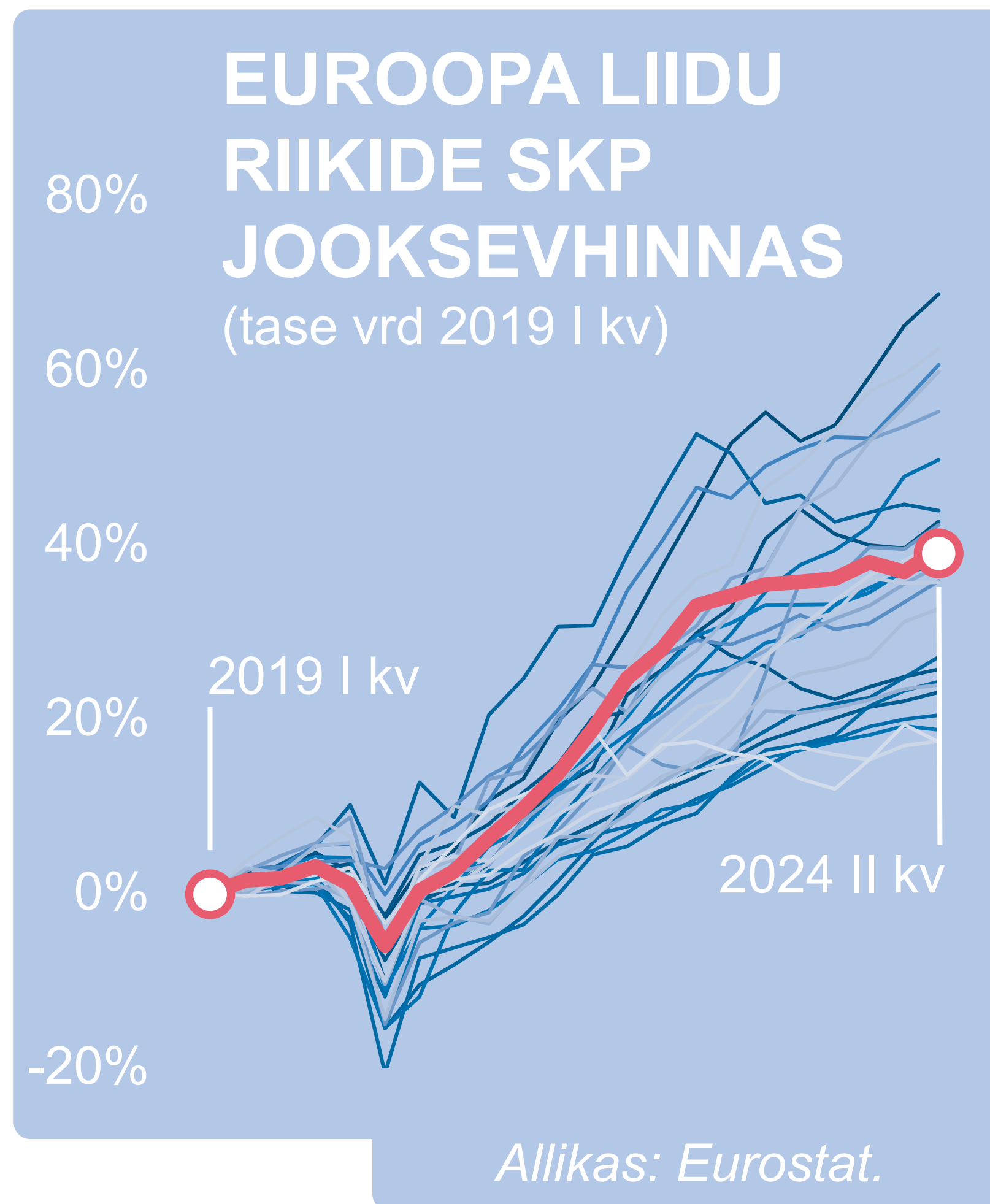
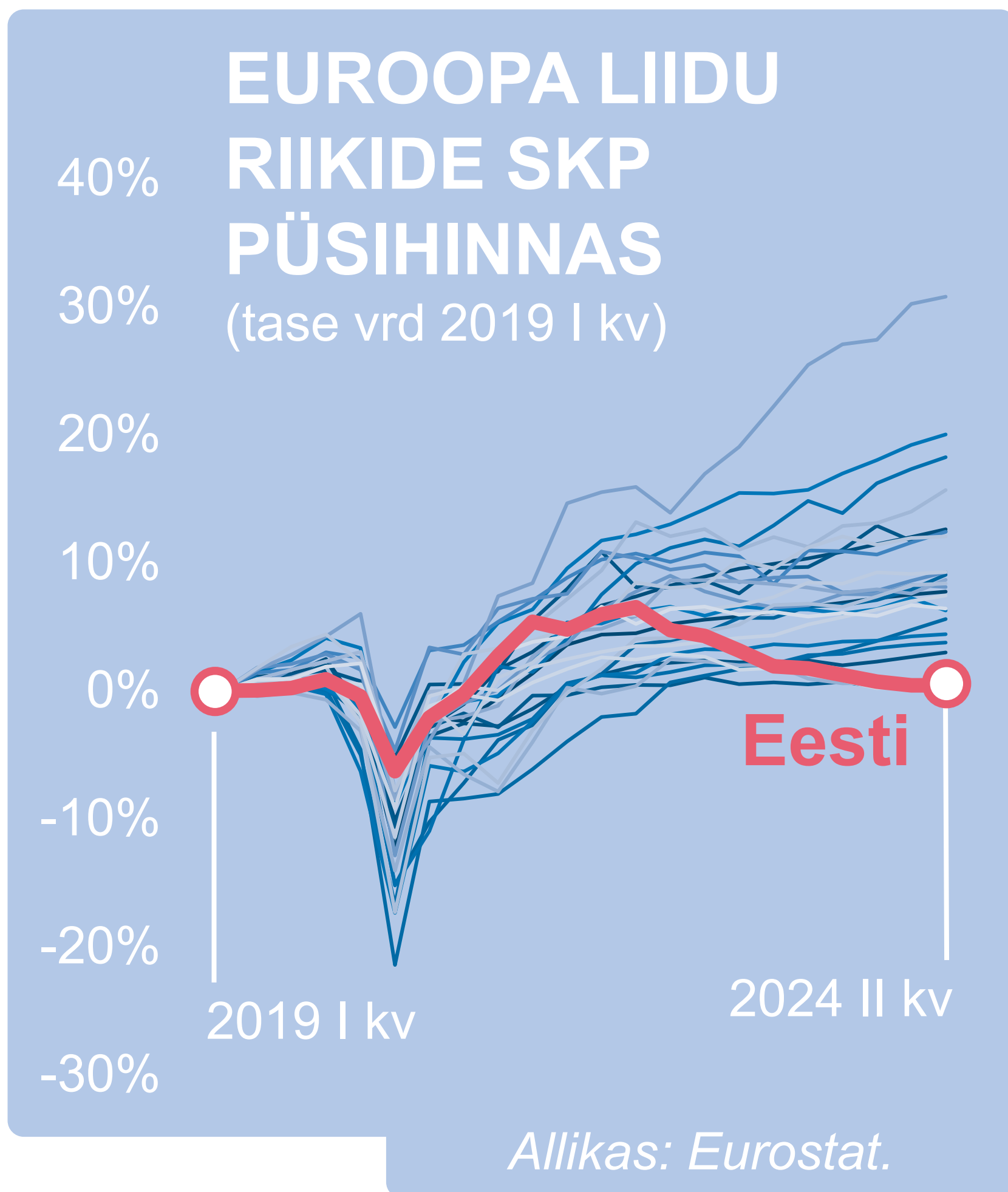
kokkuvõid sotsiaaltoetustelt

Majandus on pöördepunktis

Eesti majanduse arvestuslik reaalmaht on viimase viie aastaga ELi riikide seas kõige vähem edenenud

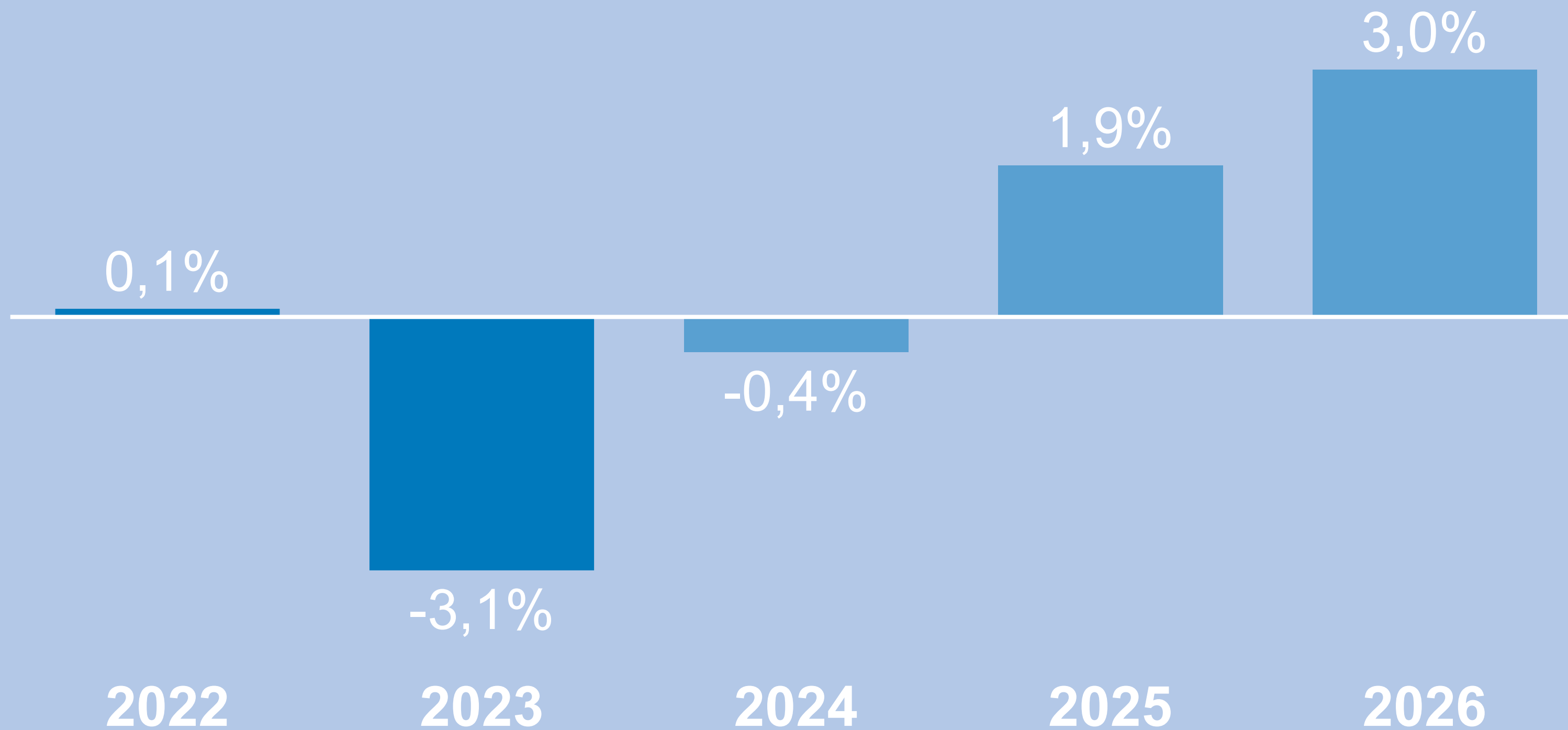

- Jooksvate tulude juurdekasvu poolest (mida on statistikas ka lihtsam mõõta) on Eesti püsinud ELi riikide keskmikus

Majanduskasv taastub selle aasta teisel poolel

MAJANDUSKASV

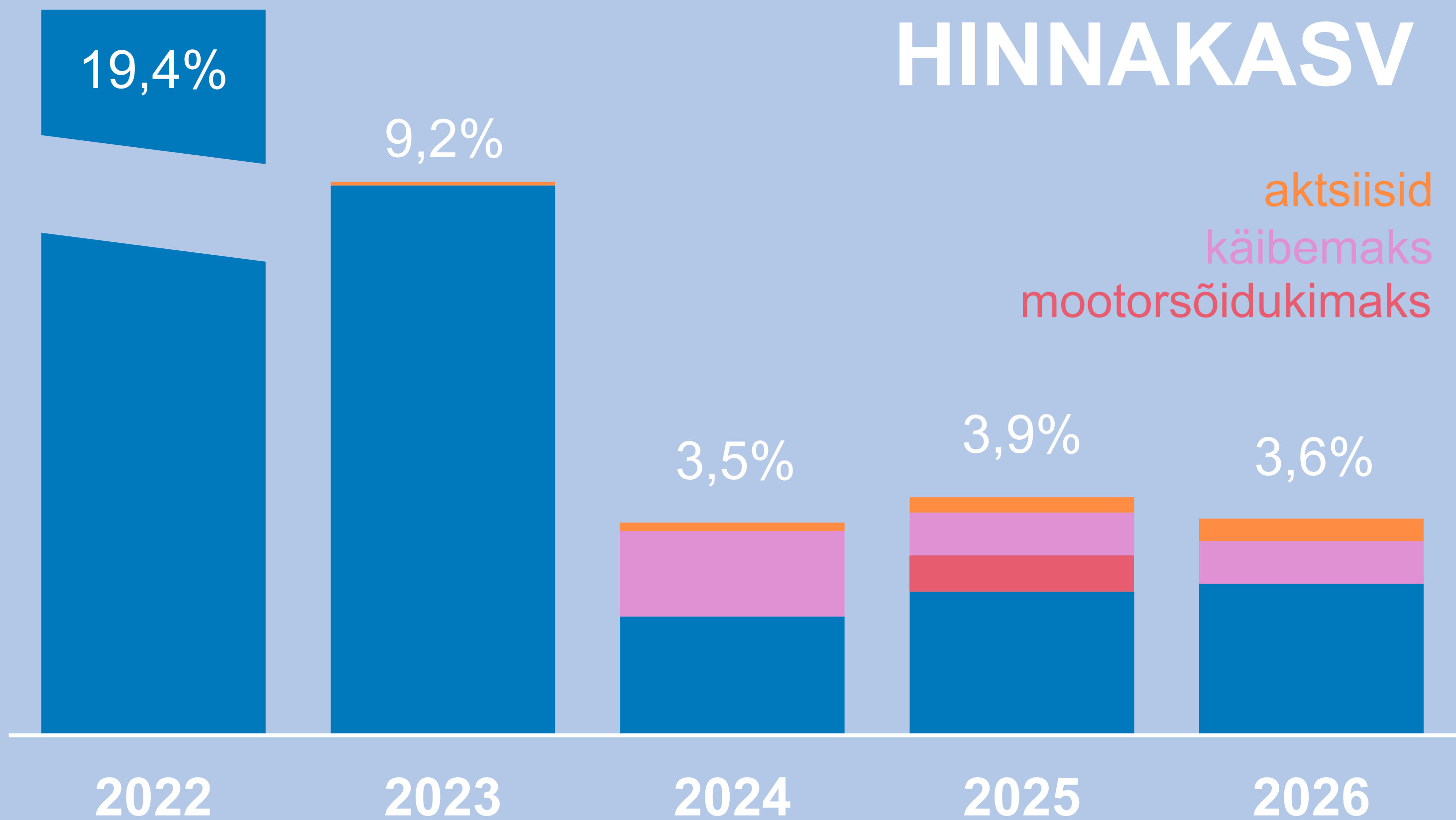

Allikad: statistikaamet, Eesti Pank.

- Eratarbimise vähenemine lõppes
- Selle aasta esimesel poolel ekspordimaht suurenes
- Nii mõnigi tööstusharu on langusest väljunud
- Toodanguootus on paranenud mitmes seni veel väheneva mahuga harus
- Eksportijate hinnang konkurentsivõimele on paranenud

Hinnakasv kiireneb täiendavate maksutõusude tõttu

aktsiisid
käibemaks
mootorsõidukimaks

Allikad: statistikaamet, Eesti Pank.

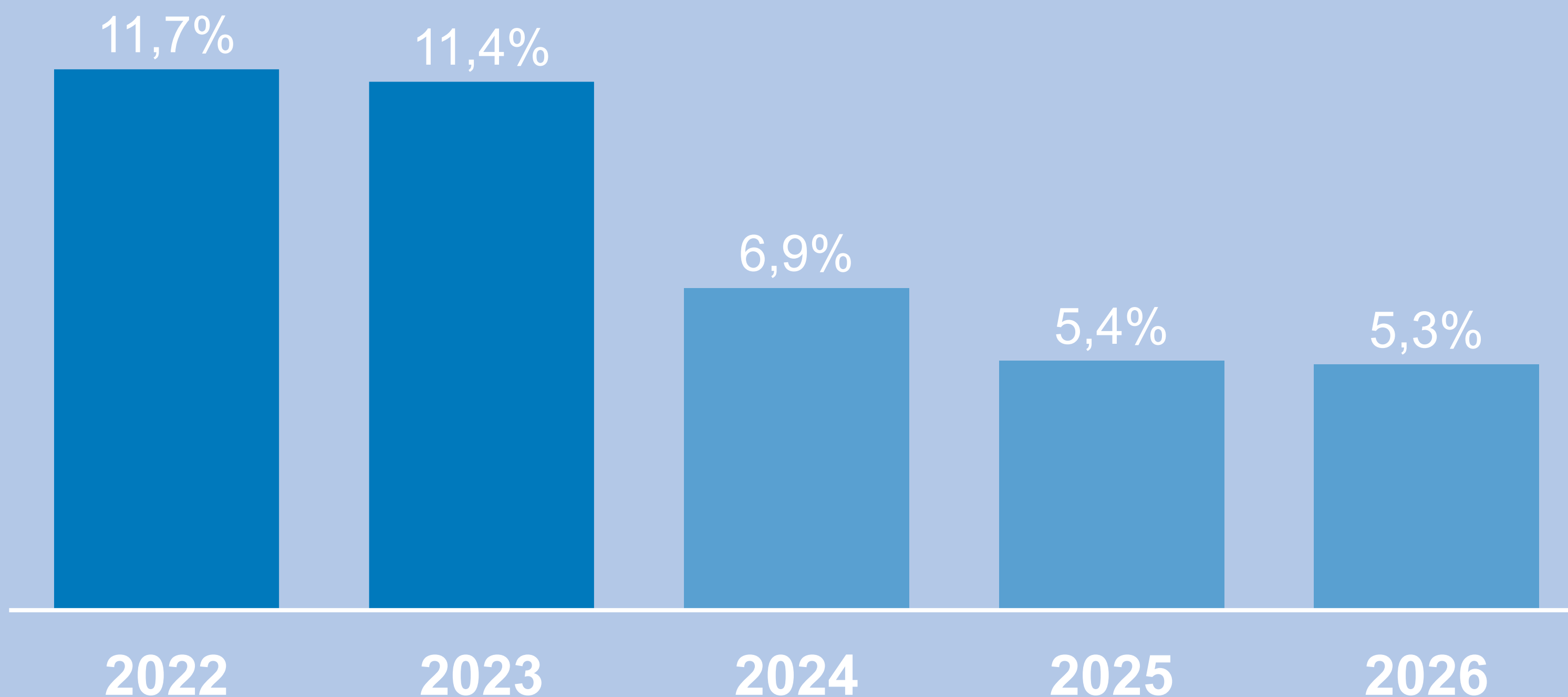
LISANDUVAD:

- mootorsõidukimaks
- aktsiisid (energia, alkohol, tubakas)
- käibemaks

Keskmise brutokuupalga kasv aeglustub

PALGAKASV

Allikad: statistikaamet, Eesti Pank.

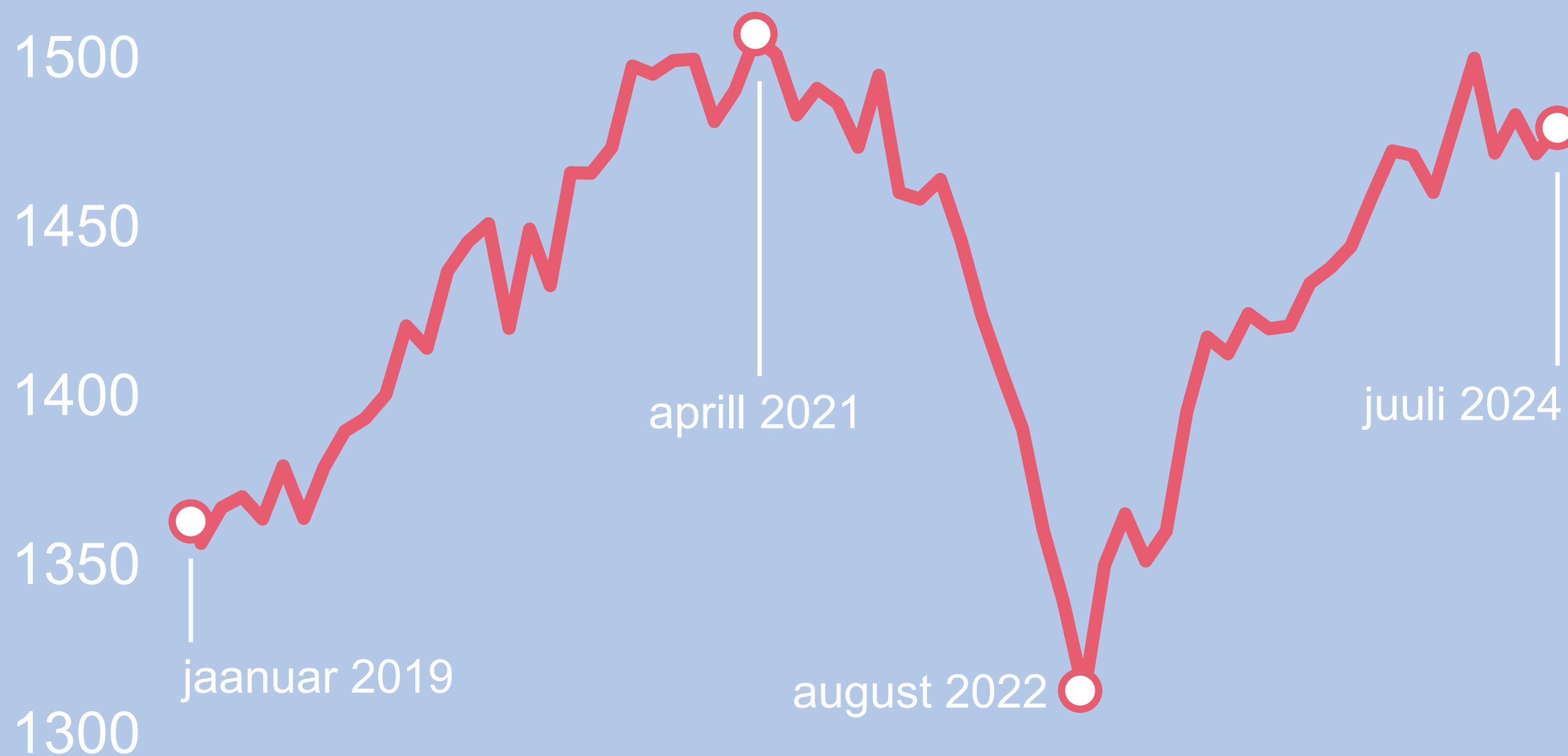
- Ettevõtete kasumlikkuse taastamise soov kahandab palgakasvu
- Palgad on mõnda aega tõusnud kiiremini kui ettevõtete loodav lisandväärtus

Palga ostujõud on peaaegu taastunud

REAALPALK

eurodes, 2021. aasta hindades*

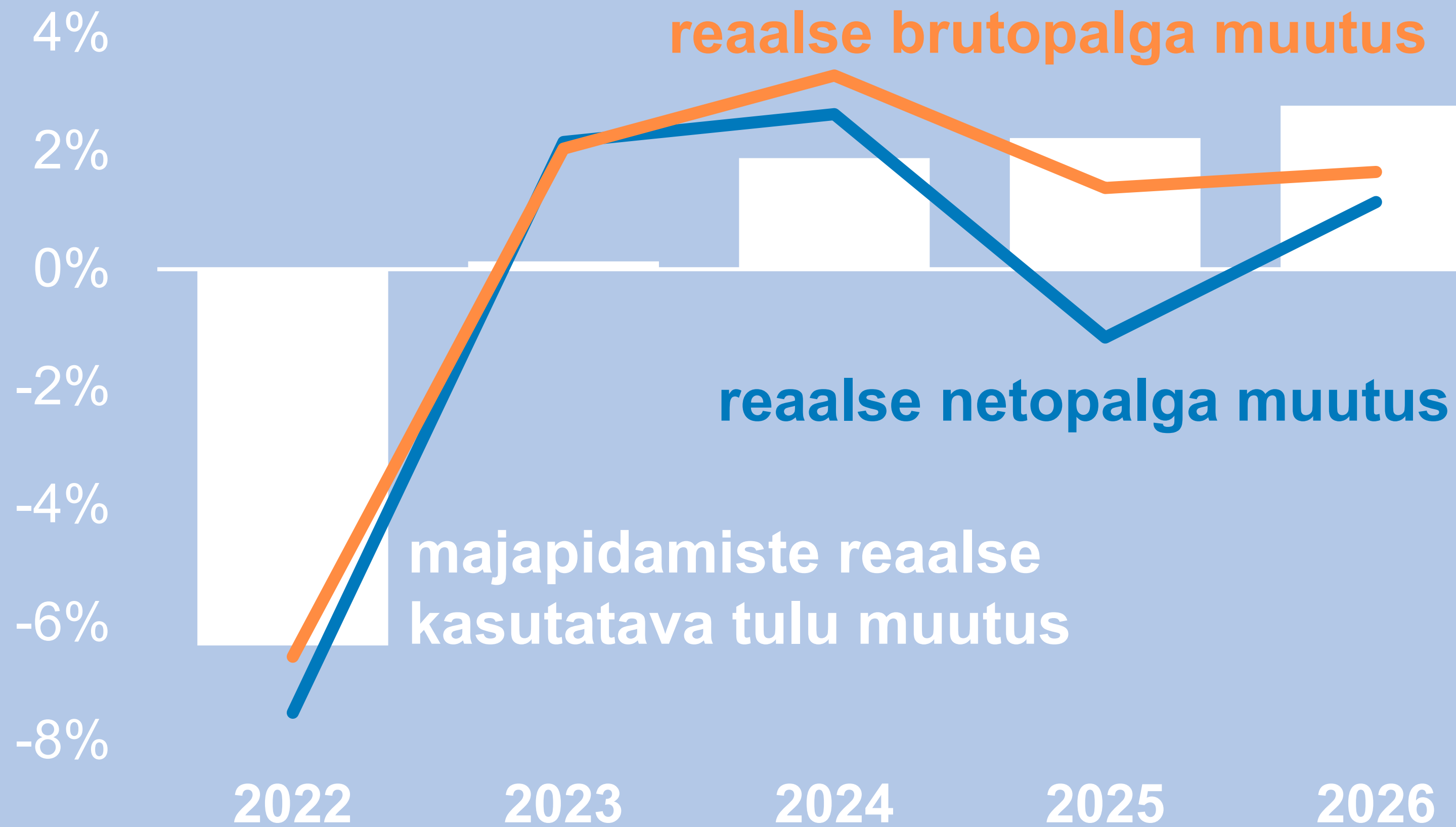

*Sisaldab Eesti Panga hinnangut majapidamiste elektri hinnale.
Allikad: maksu- ja tolliamet, statistikaamet, Eesti Pank.

- Hinnataseme muutusega kohandatud palk on madalseisuga võrreldes kerkinud 13%

Inimeste ostujõud suureneb edaspidigi, kuigi poliitikamuudatuste tõttu vaoshoitumalt

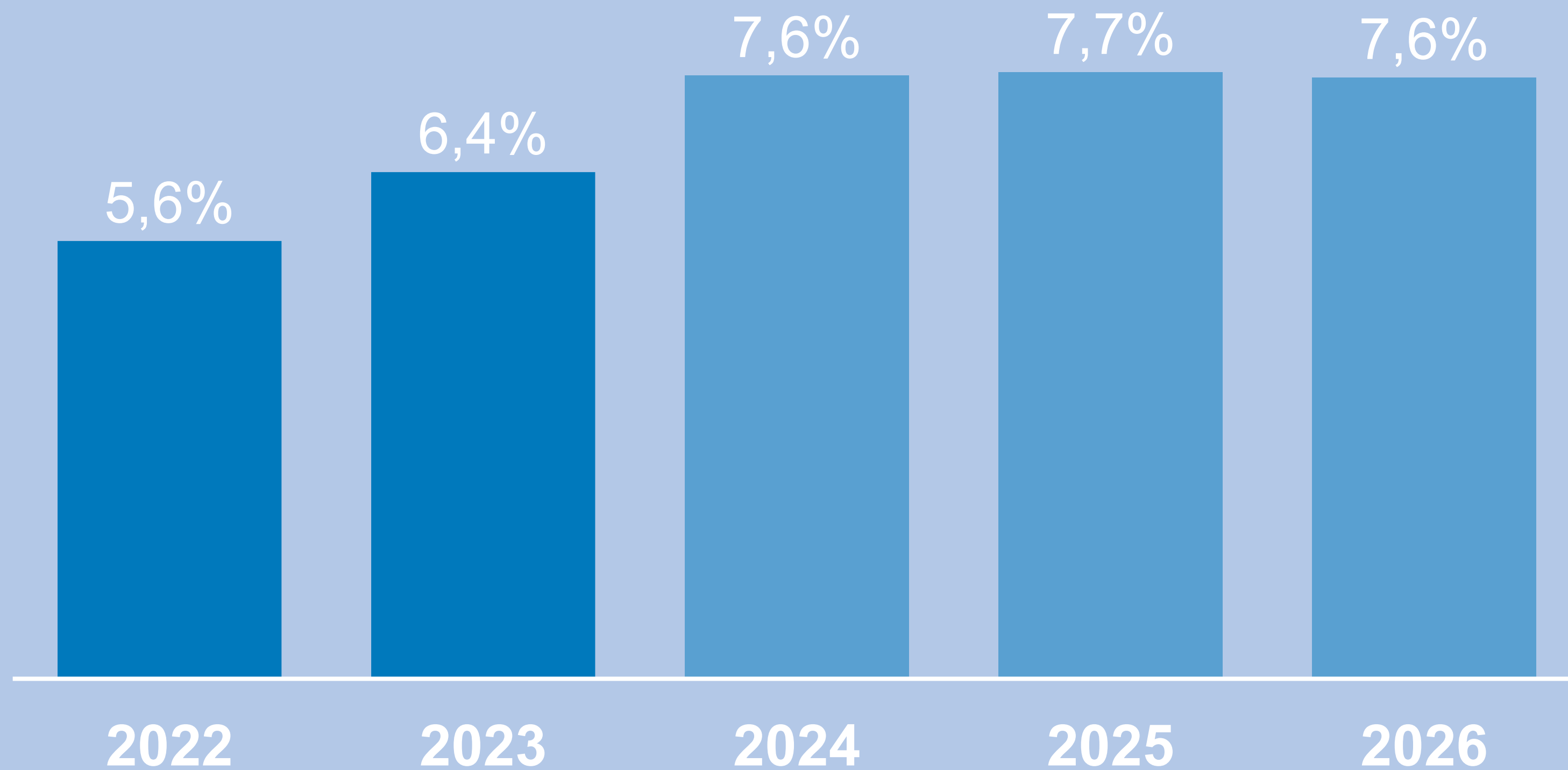
Allikad: statistikaamet, Eesti Pank.

- Reaalse sissetuleku kasv, kindlustunde suurenemine ja ettevaatusmotiivil säästmise vähenemine ergutavad tarbimist
- Eratarbimine moodustab umbes poole majandusaktiivsusest

Töötus püsib praeguse taseme lähedal

TÖÖTUSE MÄÄR

Allikad: statistikaamet, Eesti Pank.

- Ettevõtted on majanduslanguse ajal pigem eelistanud inimesi hoida tööl vaatamata tellimuste vähenemisele. See võimaldab toodangumahtu suurendada ilma uusi töötajaid palkamata.

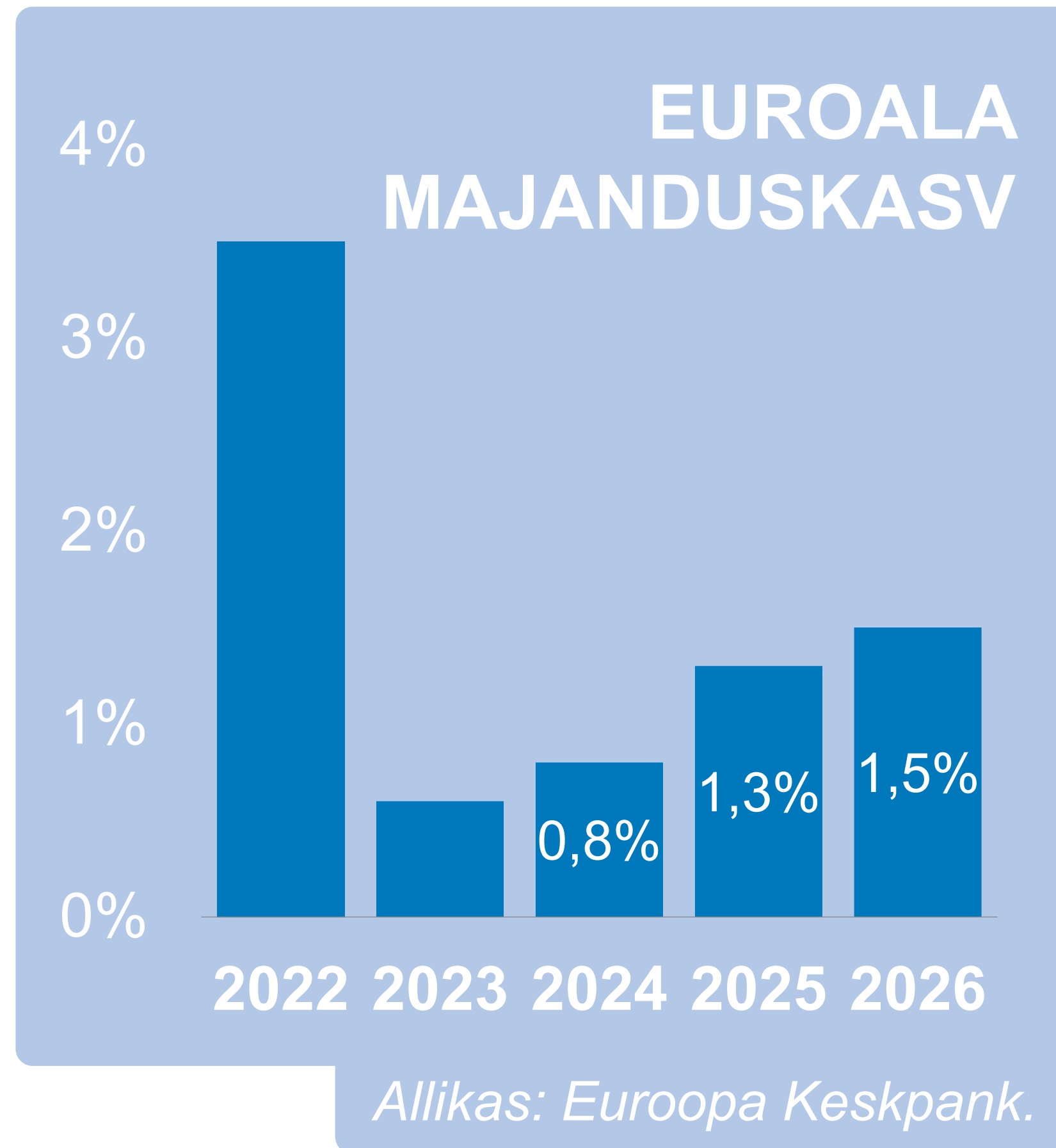

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

Rahapoliitika ja majandusprognoosist lähtuvad järeldused

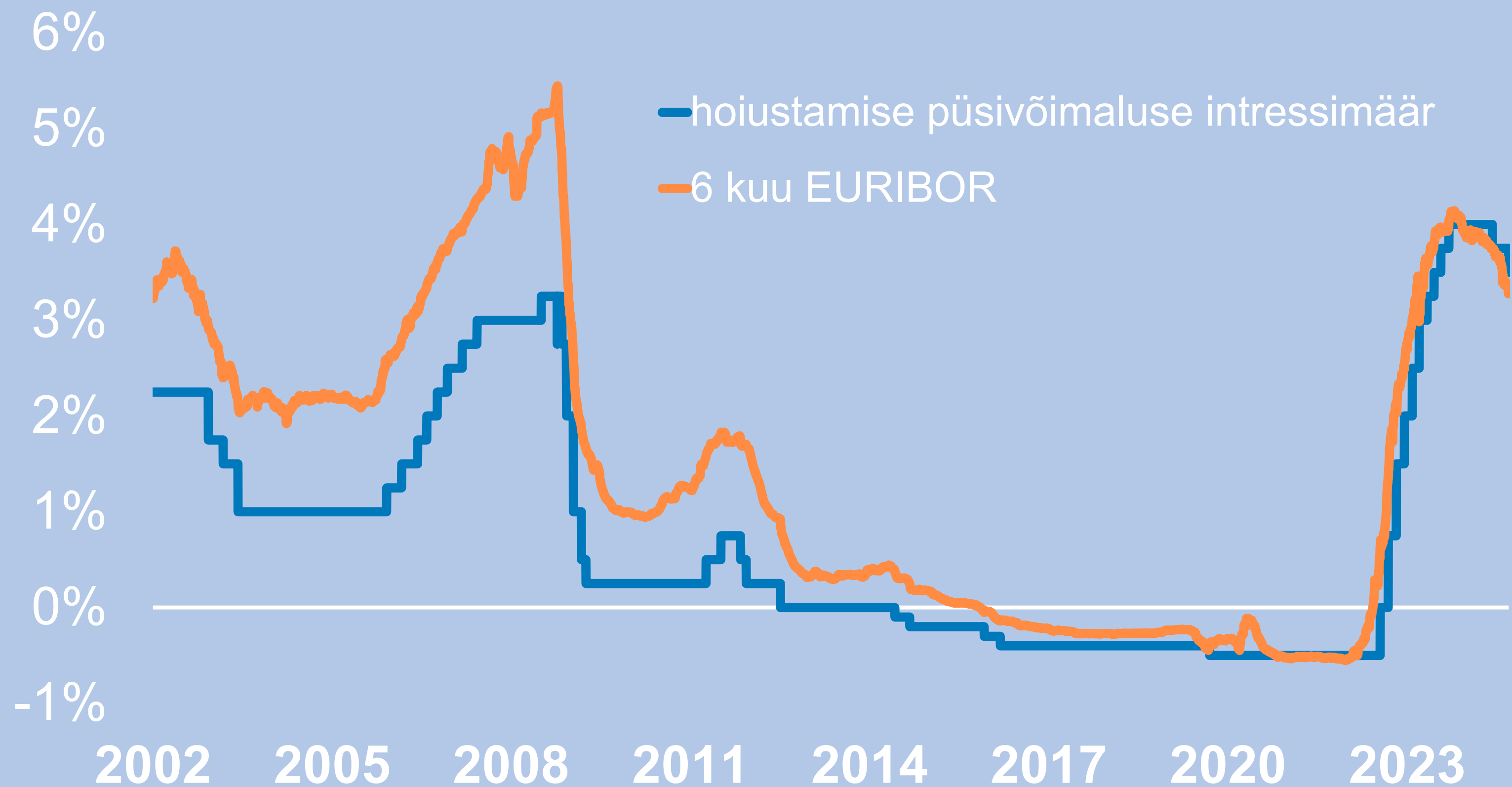
Euroala hinnatõus on taandumas, kuid majanduskasvu varjutavad raskused tööstussektoris

- Euroala inflatsiooniväljavaade jäi muutumatuks
- Euroala järgmiste aastate majanduskasvuootus on 0,1 protsendipunkti võrra väiksem

Euroopa Keskpanga nõukogu on viimaste kuude jooksul baasintressimäärasid langetanud

Allikad: Euroopa Keskpank, Bloomberg.

- Intressilangus jõuab Eesti laenuvõtjani kiiremini kui teistes euroala riikides

Intressikärbete tempo sõltub ennekõike euroala tööjõukulude kasvust

- Euroala inflatsioon on lähiajal hüplik, inflatsiooni aeglustumise trend jätkub
- Edasine intressimäärade muutmine sõltub ennekõike alusinflatsioonist, mida mõjutab tööjõukulude kasv
- Keskpanga bilansimaht väheneb
- Rahapoliitilist keskkonda kujundab hoiustamise püsivõimaluse intressimäär
- Septembris kärbiti intressikoridori kitsamaks

Ettevõtetele on üha keerulisem hindu tõsta

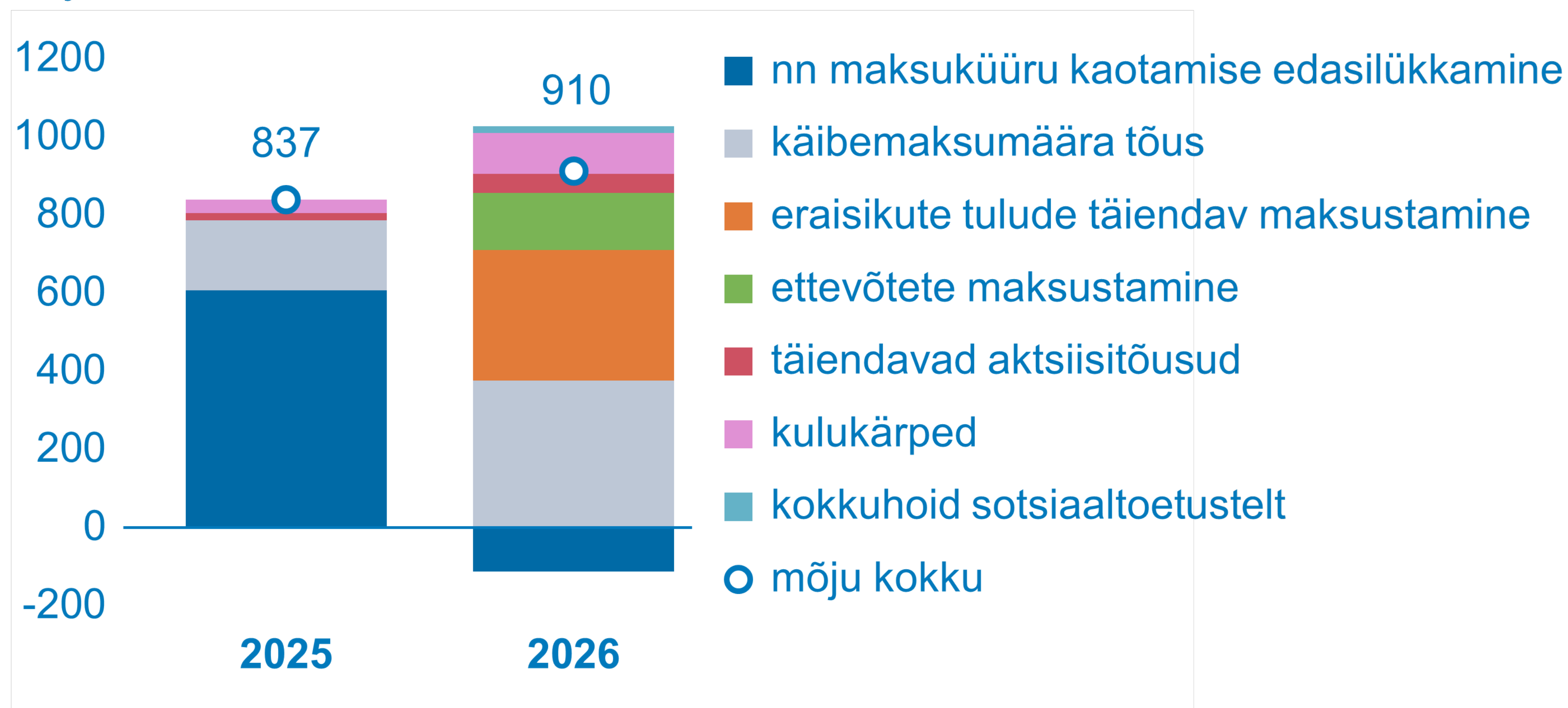
- Tööstuskaupade rahvusvahelise konkurentsi tõttu on hindu senisest raskem tõsta
- Tootmissisendite mahu vähenemine ja intresside alanemine pakub kulupoolele leevendust
- Kasumimarginaali tõus saab valdavalt tulla tootlikkuse suurenemisest

Käesolev prognoos põhineb eeldusel, et uuendatud koalitsioonileppes sisalduvad ja täpse rahalise mõõtmega plaanid viiakse ellu

MÕJU EELARVELE

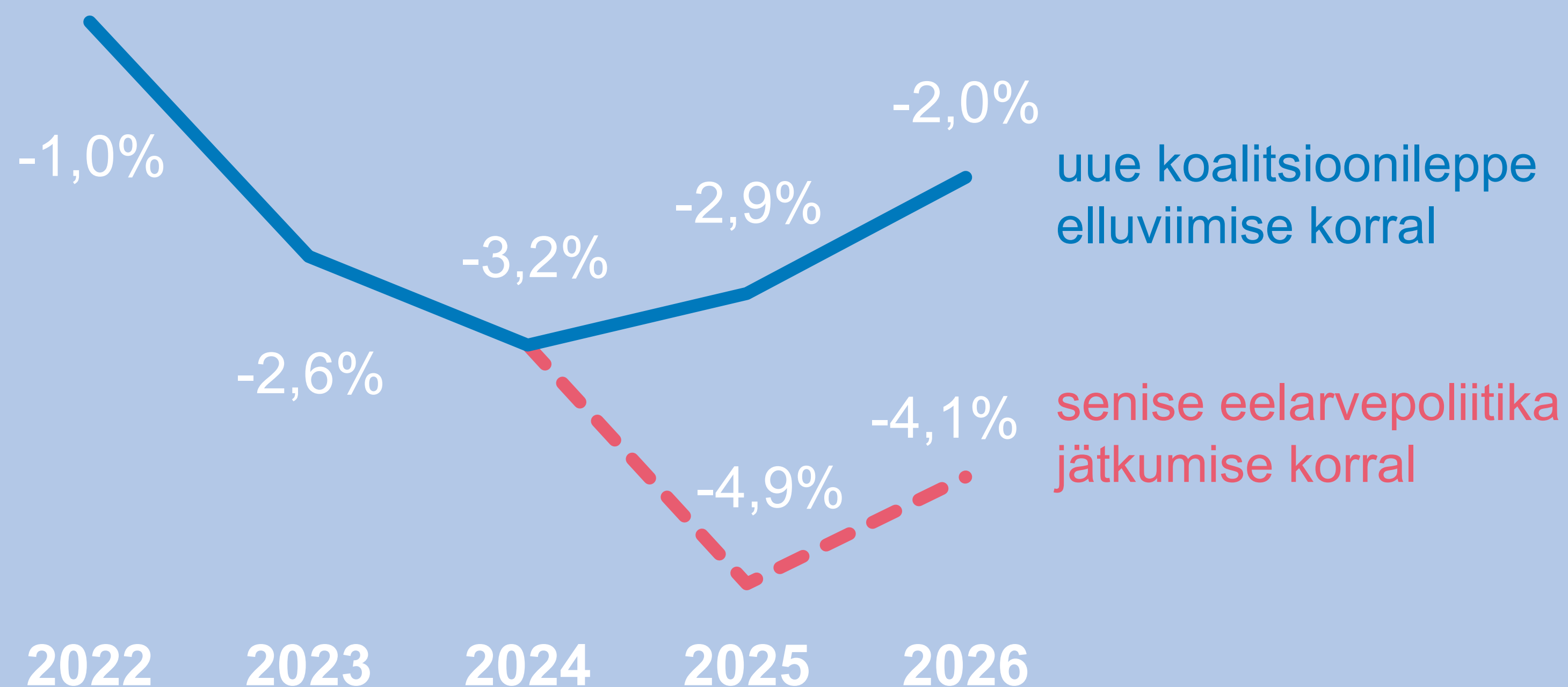
miljonites eurodes

Eelarvepoliitiline suunamuutus on hädavajalik

EELARVE TASAKAAL

% SKPst

uue koalitsioonileppe elluviimise korral

senise eelarvepoliitika jätkumise korral

Allikad: statistikaamet, Eesti Pank.

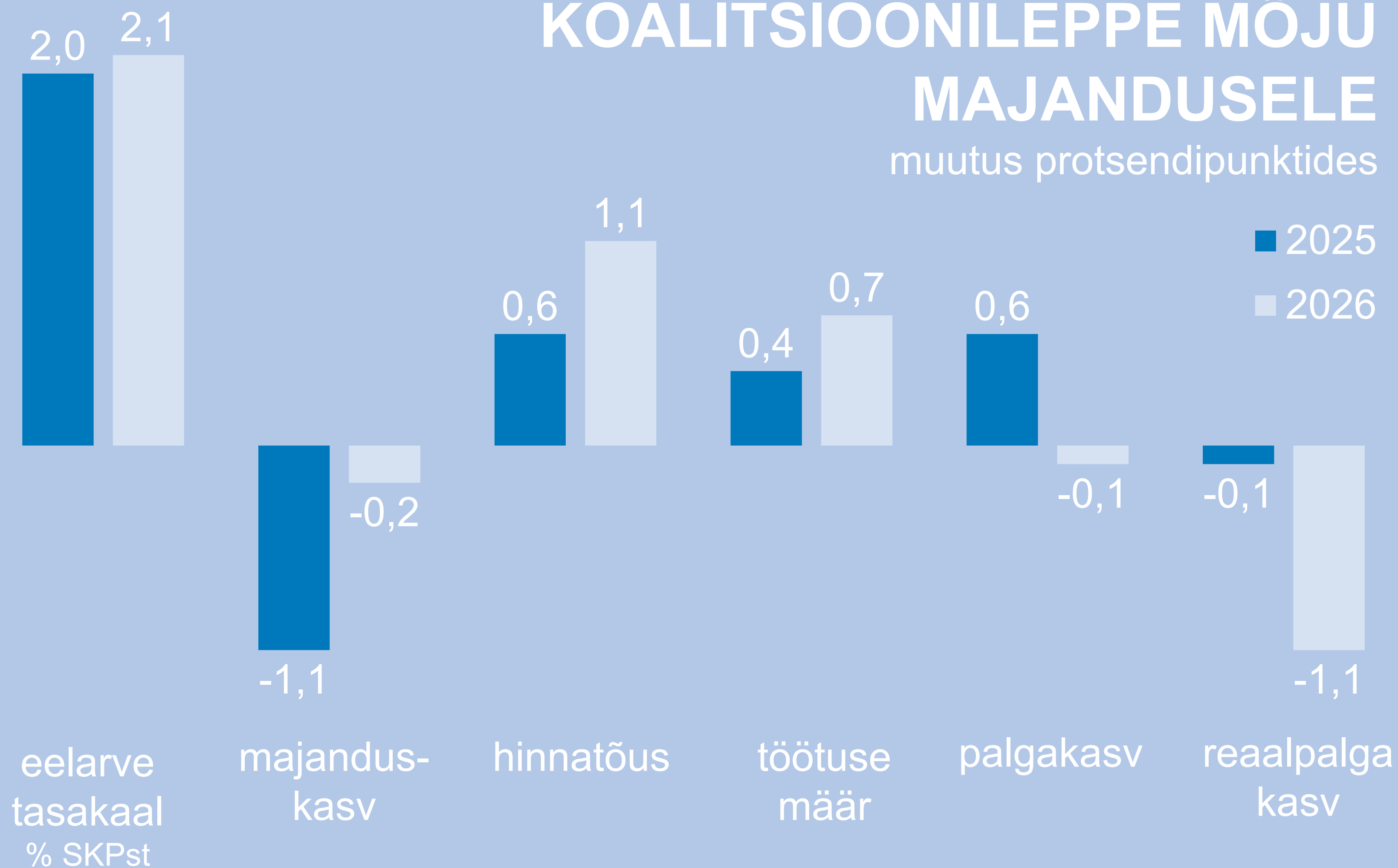
- Koalitsioonileppes kavandatu jõustumise korral on 2025. aastal võimalik eelarvereeqlitesse mahtuda

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

KOALITSIOONILEPPE MÕJU MAJANDUSELE

muutus protsendipunktides

Allikas: Eesti Pank.

- Peamine 2025. aasta majanduskasvu mõjutav otsus on maksuvaba tulu laiendamise edasilükkamine
- Riigirahanduse korda tegemine vähendab majandusaktiivsust ajutiselt
- Suure puudujäägiga jätkamine haavaks majanduse väljavaadet pikaajaliselt

Riiklik laenamine ei garanteeri majanduse arengut

Riigi võlatase, % SKPst

150%

100%

50%

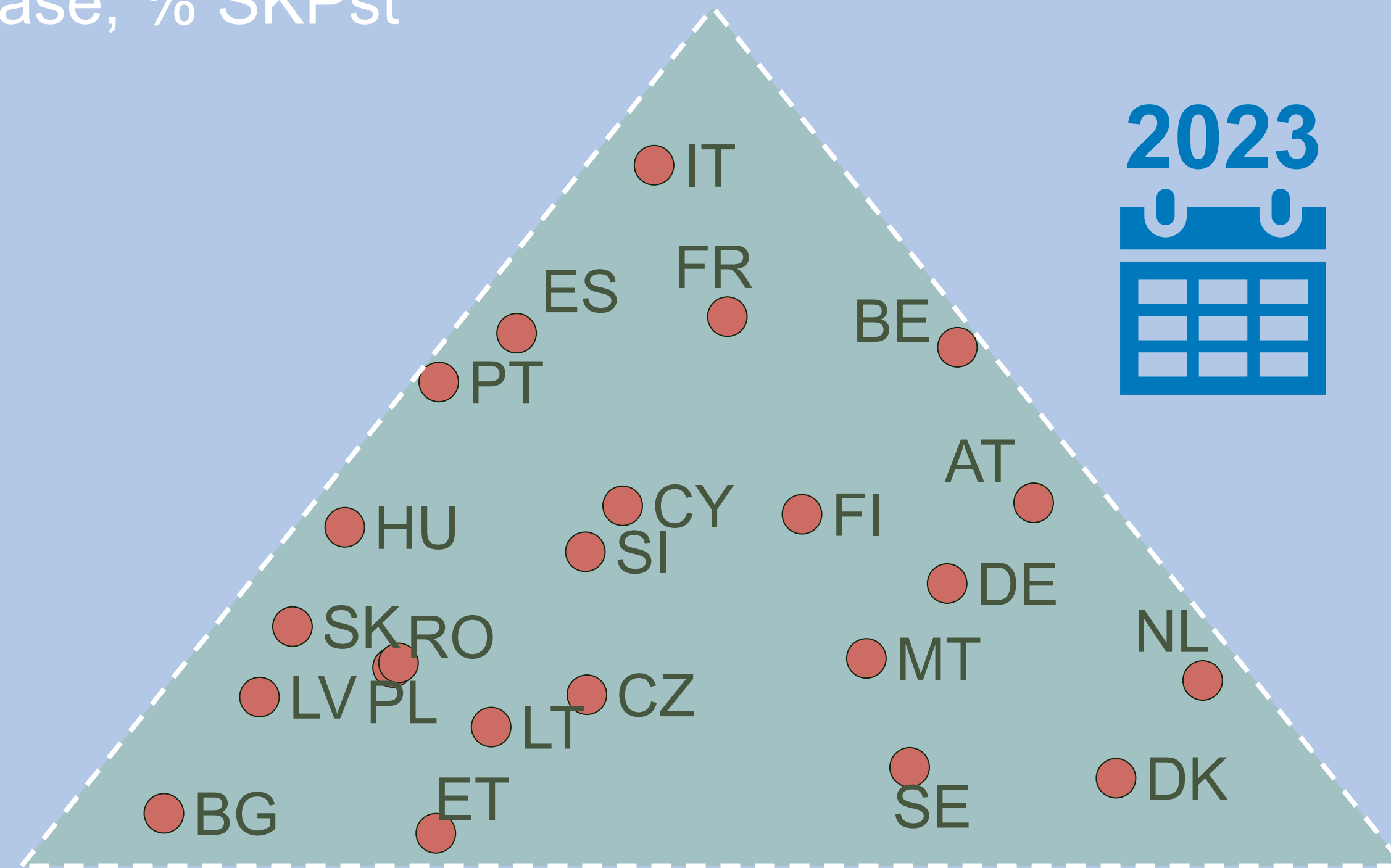
0%

SKP *per capita* ELi keskmise taseme suhtes, PPP

50%

100%

150%

2023

- Laenukoormuse tõus võib ilmestada tõhusa majanduspoliitika puudumise tagajärge

Allikad: statistikaamet, Eesti Pank.

Eesti Pank
EUROSÜSTEEM

Puudujäägi ja laenamise vähendamine on oluline

VÄIKE JA AVATUD MAJANDUS

- vajadus tulla toime väliste šokkidega
- suurem eelarveruum kehtivate reeglite piires
- usaldusväärsus võlausaldajate/investorite silmis

MAJANDUSE STABIILSUS

- kriisides väiksem sõltuvus intressitõusudest
- väiksem hinnatõusurve

DEMOGRAAFIA

- vananemine süvendab survet riigi kuludele
- isiklike pensionisääste on pärast kogumispensioni vabatahtlikuks muutmist vähem

Eesti Panga majandusprognoosi põhinäitajad

	2022	2023	2024 ^p	2025 ^p	2026 ^p
SKP jooksevhinnas, mld eurodes	36,4	38,2	39,2	41,1	43,3
SKP muutus püsihinnas, %	0,1	-3,1%	-0,4%	1,9%	3,0%
hinnataseme muutus, %	19,4	9,2%	3,5%	3,9%	3,6%
tööpuuduse määr, %	5,6	6,4%	7,6%	7,7%	7,6%
keskmise palga muutus, %	11,7	11,4%	6,9%	5,4%	5,3%
keskmine brutokuupalk, eurodes	1645	1832	1959	2064	2173
Eelarve puudujääk, % SKPst	-1,0	-2,6%	-3,2%	-2,9%	-2,0%

Allikad: statistikaamet, Eesti Pank.

